

УДК 376.2 : 37.034

О.В. Столяренко, О.В. Столяренко
м. Вінниця, Україна**ГУМАНІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНІЙ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

Постановка проблеми. Сучасний період розвитку суспільства, оновлення всіх сфер його соціального і духовного життя потребує якісно нового рівня освіти. В умовах державотворення в Україні, яка стала на шлях демократизації, відкритості та гуманістичних орієнтацій, поряд з питаннями про суспільний устрій постають проблеми чіткого визначення національної ідеї, ціннісних орієнтирів, виховного ідеалу, нових тенденцій в освітянській галузі, які б базувалися на міжнародних стандартах. Перший етап трансформації в країні завершено «завдяки інноваційному імпульсу, що надала «інформаційна хвиля «науково-технічного прогресу суспільства; прискорився темп цивілізаційного розвитку». Подальша логіка розвитку суспільства пов'язана з інноваційними реформами, перш за все, в освіті [1, с. 1]. Нові цілі її модернізації спрямовані на досягнення вищого рівня розвитку, що має відповідати потребам часу та особистості, яка має усе необхідне для самореалізації в соціумі, що постійно змінюється. В умовах глобалізації активного розвитку сучасного суспільства знань, нового інформаційного простору, здійснюється впровадження інноваційних педагогічних технологій. Основоположним напрямом і основним фактором розвитку кожної особистості нині є освіта і наука. Тобто, реформація повинна відбуватися першочергово саме в цих сферах, оскільки вона виступає серйозним дієвим фактором підвищення інноваційно-інтелектуального потенціалу країни. Законом України «Про Концепцію сталого розвитку України» від 2001 року у підрозділі «Освіта, наука та культура» передбачено, що на шляху країни до сталого розвитку особливе значення у створенні методологічних і технологічних основ економічних, соціальних та екологічних перетворень належатиме освіті і науці. Що саме вони виступають провідними чинниками формування інтелектуального потенціалу нації та духовності громадян, визначають державну політику. Розвиток освітньої галузі в Україні, згідно з цим документом, спрямовується на утвердження в суспільстві принципів демократії, гуманізму, забезпечення якості підготовки фахівців на основі сучасних досягнень науки і технологій.

Актуальність проблеми технологізації освіти пояснюється бурхливим розвитком і розповсюдженням різноманітних інновацій, у тому числі і нових педагогічних технологій. Використання їх у навчально-виховному процесі дозволяє викладачам, учителям, вихователям підвищити мотивацію суб'єктів освітнього процесу, реалізувати не лише теоретичну, а й практичну спрямованість заняття, а відповідно відбувається ефективна реалізація запланованих результатів навчально-виховної діяльності.

Саме тому наше дослідження ми здійснюємо в руслі концепції сталого розвитку суспільства, що передбачає встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом безпеки та інтересів майбутніх поколінь. Прихильники сталого розвитку вважають його найперспективнішою ідеологією XXI століття і навіть усього третього тисячоліття, яка, з поглибленням наукової обґрунтованості, витіснить усі наявні світоглядні ідеології, як такі, що є фрагментарними, неспроможними забезпечити збалансований прогрес цивілізації. Сталий розвиток — це керований процес, основою якого виступає системний підхід та сучасні інформаційні технології, які дозволяють швидко моделювати варіанти напрямків розвитку, з високою точністю прогнозувати їх результати та обирати найоптимальніший із них. Позитивні зрушення і досягнення декларують розвинені країни Європейського Союзу, США, Японія. Але є й такі, яким не до сталого розвитку і на перше місце вони висувають одну стратегічну мету — вижити. Саме вони провокують загрози (нестача продовольчих та інших ресурсів, бідність, насилля, жорстокість, війни, завоювання чужих територій), що поширюються

до інших держав та їхніх регіонів. Близьке сусідство з ними формує загрозу екологічної кризи, а глобалізація, яка стрімко набирає обертів, сприяє загостренню економічних та соціальних небезпек, що зрештою торкаються й регіонального розвитку, зокрема. Тому таким актуальним тепер виступає завдання формування глобального гуманістичного світогляду, підготовка майбутніх фахівців у руслі цих тенденцій, виховання молодого покоління на основі ціннісного ставлення до людини, принципів толерантності. Адже парадигма сталого розвитку включає в себе не лише вимоги до захисту довкілля, а й до встановлення соціальної справедливості, викорінювання расової й національної дискримінації.

Щоб досягти цього, вкрай необхідні знання про інноваційні зміни в системі сучасної освіти, розуміння сутності педагогічних технологій, оволодіння інтерактивними формами і методами навчання, умінням аналізувати і оцінювати індивідуальні результати. Інноваційні технології навчання здобувають наразі в Україні все більше прихильників і використовуються у виховному процесі і при викладанні різноманітних навчальних предметів. Вони показують нові можливості, які можна відобразити у факторі підвищення ефективності навчальної діяльності в цілому.

Аналіз попередніх досліджень та публікацій. Різні аспекти проблеми стають предметом наукових дискусій учених різних галузей знань. Активізувалися теоретичні дослідження щодо ідеї пошуку раціонального суспільного розвитку.

Проблема інноваційних процесів у освіті почала активно досліджуватися з 90-х років ХХ ст. і до тепер: проблему вивчали західні дослідники (Б. Санто, В. Хартман, Б. Твісс, Р. Фостер, Й. Шумпетер); впровадження інформаційних технологій висвітлювали І. Колчук, В. Макарова, О. Баликін, Н. Коломієць; творчі пошуки були характерні для вчителів-новаторів — О. Захаренко, Ю. Палтишевої, М. Гузик, О. Белікової, Ю. Павленко; інноваційні технології вищої школи представляли О. Удод, В. Кремень, В. Мороз, у загальноосвітніх навчальних закладах — І. Бех, І. Іванов, Л. Кацинська, В. Киричок, Л. Петренко, К. Чорна та ін. В усіх цих дослідженнях є спільне сприйняття інновації як нововведення.

На важливості здійснення інноваційних процесів в освіті наголошується в сучасному законодавчо-правовому полі, а саме: Національна доктрина розвитку освіти в Україні, Закони України «Про інноваційну діяльність» (від 04.07.02 р. № 40-IV), «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» (від 16.01.03 р. № 433-IV), накази Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» (від 07.11.00 р. № 522), «Про затвердження Положення про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад» (від 20.02.02 р. № 114), «Про затвердження Положення про здійснення моніторингу виконання інноваційних проектів за пріоритетними напрямами діяльності технологічних парків» (від 17.04.03 р. № 245). Крім того, при Міністерстві освіти і науки створена робоча група з організації та проведення експерименту з підготовки педагогічних працівників за інноваційними технологіями. Таке рішення було прийняте на спільній нараді ректорів класичних та педагогічних університетів 10 вересня 2009 року [3, с. 2].

Модель освіти і виховання вимагає кардинальних змін у напрямку орієнтації не на минуле, а на майбутнє людської цивілізації, яка стрімко змінює свою парадигму розвитку. Інтеграційні і гуманістичні процеси в соціумі, глобалізація, спонукають сучасну освіту звернутися до розгляду нової педагогічної моделі — полікультурного виховання, покликаною забезпечити гармонізацію відносин між представниками різних етносів і етнічних груп в сучасному суспільстві. Майбутній учитель повинен стати не просто носієм знань, а й важливою ланкою у процесі розвитку взаєморозуміння між представниками різних націй і національностей усього світу, який характеризується величезним культурним різноманіттям. У цьому зв'язку особливої ваги набуває міжкультурний підхід у підготовці майбутніх фахівців. Він виступає теоретико-методологічною стратегією формування культури толерантних міжособистісних взаємин. У сучасній педагогічній науці цю проблему досліджують у різних аспектах: загальні питання педагогіки толерантності (М. Рожков, А. Сиротенко, Г. Солдатова, Л. Шайгерова); етнічну толерантність (О. Байбаков, З. Малькова, В. Подобєд, Ю. Римаренко, В. Тишков); технологічні аспекти виховання толерантності (Т. Білоус, С. Герасимов, О. Кашенко, Б. Рієрдон, В. Сітаров,

І. Сковородкіна, О. Скрябіна, П. Степанов, Г. Шеламова); засобами формування толерантності обрали гуманітарні дисципліни Л. Алексашкіна, Л. Ванюшкіна, С. Метліна; вивчення досвіду виховання толерантності в зарубіжних країнах є предметом вивчення А. Джуринського. Проблеми виховання молоді на основі принципів толерантної поведінки досліджували О. Хижняк, О. Зарівна, І. Жданова, Т. Білоус, Я. Довгополова, О. Батуріна, Ю. Грачова, П. Комогоров, О. Пугачова, О. Рибак. Міжкультурній взаємодії як соціологічному феномену присвячені праці М. Багмета, Л. Ляпіної, А. Матецької, Л. Тернової, А. Писаренко.

Значний внесок у розвиток гуманістичних пріоритетів концепції сталого розвитку зроблений такими зарубіжними вченими як А. Лейзерович, Р. Кейтс, Т. Перріс, Дж. Хулс. Реакцією на заклопотаність проблемами комплексного тривалого розвитку було створення в середині XX ст. міжнародних неурядових наукових організацій з вивчення глобальних процесів (Міжнародна федерація інститутів перспективних досліджень (ІФІАС), Римський клуб, Міжнародний інститут прикладного системного аналізу, інститути системних досліджень у різних країнах).

Метою статті є наукове обґрунтування гуманістичних засад використання інноваційних педагогічних технологій та утвердження у майбутніх фахівців нового світогляду, що базується на принципах демократії, толерантних міжособистісних взаємин у реалізації загальнодержавної стратегії сталого розвитку.

Виклад основного матеріалу. Дослідження соціокультурного аспекту у гуманістичному вихованні студентської молоді зумовлене демократичними, інтеграційними процесами, стимулює підвищення вимог щодо якості підготовки та рівня вихованості майбутніх фахівців; особливо, до студентської молоді, яка завдяки Болонській угоді характеризується високим рівнем мобільності, міжкультурних контактів і комунікацій, міжнародних зв'язків і стосунків. У зв'язку з тим, що у вищих навчальних закладах за контрактом здобувають освіту громадяни, вихідці із країн Африки, Азії, Латинської Америки, майбутні спеціалісти стикаються з труднощами в процесі спілкування з ними, не володіють навиками міжособистісної толерантної взаємодії. Тому особливого значення набуває виховання толерантності й інших гуманістичних цінностей. У багатьох студентів дещо знижена увага до політичного життя країни, їх менше хвилюють філософські та моральні проблеми. Для них характерні прагматичні інтереси, індивідуалістичні та егоїстичні настрої, а також прояви агресивності, зневаги стосовно до тих, хто відрізняється ходом своїх думок, дотриманням інших звичаїв і традицій. Студенти мають поверхневі уявлення про таку особистісну рису, як товариськість, їм важко вступити в діалог з малознайомою людиною, під час міжособистісної взаємодії вони націлені на предмет спілкування, а не на особистість співрозмовника. Студентам властиві аергічність (вузькість кола спілкування, відсутність бажання контактувати з іншими людьми, прагнення займатися своїми справами, заглиблюватися у віртуальний світ комп'ютерних мереж); предметність спілкування, незалежність від групової думки, зорієнтованість тільки на себе, конфліктність. Висловлені міркування доводять, що виховання толерантності в студентській молоді є невідкладним завданням педагогічної теорії й практики.

Академік В. Вернадський ще в сорокових роках минулого століття звернув увагу на глибокі якісні зміни, що відбуваються під впливом людського розуму і виробничої діяльності, на глобальний характер інтелектуальних, інформаційних, екологічних і соціально-економічних процесів, розумне керування якими вимагає тісної співпраці фахівців різних галузей знань. Через двадцять років після того розгорнув активну діяльність Римський клуб (творче об'єднання вчених різних країн під керівництвом А. Печчеї), який поставив за мету вивчення глобальних, взаємопов'язаних соціальних, економічних, технічних, демографічних і політичних явищ, і, зокрема таких, як безконтрольне зростання населення, безробіття, голод, виснаження природних ресурсів, енергетична криза, деградація довкілля, занепад моральних цінностей і віри. Протягом 1984-1986 рр. ефективно працювала Міжнародна комісія з навколишнього середовища і розвитку під керівництвом прем'єр-міністра Норвегії Г. Брунтланда. Її завданням було запропонувати довготермінові стратегії, способи і засоби забезпечення збалансованого світового

розвитку (соціально-економічного, використання природних ресурсів, зростання тенденції до народонаселення, особливо в країнах, що розвиваються, охорони довкілля). Саме ця Комісія спонукала до безпрецедентної події в історії людства — Конференції Організації Об'єднаних націй (зустрічі на найвищому рівні керівників 179 держав) з найактуальніших загальнопланетних питань. Вона відбулася в червні 1992 р. в Ріо-де-Жанейро. Проблема сталого розвитку пов'язана з пошуком шляхів порятунку людства від наслідків його ж виробничої діяльності, які наприкінці XX століття досягли критичних розмірів і проявилися значним обезлісненням та опустеленням планети, забрудненням атмосфери, Світового океану і ґрунтів, швидким приростом населення, злиднями, голодом, суспільно небезпечними хворобами, збройними конфліктами з метою заволодіння ресурсами для виживання. В єдиний взаємопов'язаний блок переплелися питання наукового пізнання й освіти, виробництва і нових технологій, екологічних, соціальних і медичних проблем, міжнародних відносин і політичних подій та багато інших явищ сучасного земного буття. Усвідомлення цієї ситуації, пошук шляхів розумного виходу з неї виявилися невідкладною справою. Вона вимагає пильної уваги не лише на глобальному, але й на національному, регіональному і локальному рівнях.

Слід звернути увагу на дві характерні особливості «Програми дій порядку денного на ХХІ століття ..», прийнятої в Ріо-де-Жанейро: 1) вона є загальнопланетною, вимагає тісного міжнародного співробітництва й реалізації її завдань на всіх рівнях адміністративної організації — від окремих держав і їх блоків до областей, районів та окремих поселень; 2) її виконання мусить стати справою не лише державних керівників і фахівців з екології, охорони довкілля, охорони здоров'я, охорони біорізноманіття та економіки, але й усіх груп населення, громадських і політичних організацій, жіноцтва, молоді, кожної свідомої людини.

Стратегія сталого розвитку в кожній країні повинна передбачати такі масштаби економічного росту, які супроводжувались би зменшенням витрат енергії і сировини, зменшенням відходів і збалансуванням структур споживання відповідно до природних можливостей землі. Її важливим параметром має стати регулювання темпів росту населення, планування розміру родини, забезпечення працею, житлом, освітою, продовольством, медичним обслуговуванням. Добрий стан здоров'я залежить від соціального, економічного і духовного розвитку суспільства, чистого довкілля, якості харчів і води, рівня медичних знань, медичної опіки, забезпечення медикаментами. Важливим є подолання таких важких захворювань, як поліомієліт, туберкульоз, СНІД і зменшення смертності дітей.

Окремими розділами програми мають бути охорона атмосферного повітря, земельних ресурсів, лісів, біорозмаїття, водних екосистем, запобігання «парникового ефекту», захист ґрунтів від ерозії, а гірських територій — від екологічного та економічного зубожіння. Слід також припинити використання продуктивних сільськогосподарських земель для розбудови міст, промислових об'єктів і шляхів сполучення, провести заліснення низькопродуктивних й еродованих земель, а також взяти до уваги, що стійке збільшення виробництва продуктів харчування може відбутися лише за рахунок підвищення врожайності сільськогосподарських культур, виведення нових високопродуктивних сортів рослин і порід тварин, ширшого використання генетичних ресурсів рослинного і тваринного світу, захисту врожаю від хвороб і шкідників. Заслуговує всілякої підтримки залучення сільського населення до ремісницької діяльності, легкого промислового виробництва, забезпечення туризму і відпочинку.

Концепція сталого розвитку повинна знайти відображення в усіх навчальних програмах, планах роботи просвітніх, профспілкових і громадських організацій, законодавчих і виконавчих органів влади. Реалізація програми сталого розвитку має базуватися на нових методиках збору інформації, передовсім комплексного моніторингу, стилі планування та керування, на нових законодавчих актах, що ґрунтуються на розумних економічних, соціальних і природоохоронних принципах, продуманих цінах на природні ресурси, розумній податковій та економічній політиці тощо.

Людина живе у суспільстві, де поряд знаходяться інші. Нерідко виникають ситуації, коли одна свобода нерідко вимагає реалізації лише через підкорення іншій, одна воля суперечить іншій. Тому людство винайшло і сформулювало відповідні регулятивні механізми. Одним з

найбільш ефективних є мораль. Мораль допомагає людині обрати варіант вибору духовних цінностей і відповідної поведінки саме тому, що вона спирається на совість — моральне почуття, в якому виявляється самооцінка особою відповідності її дій, прийнятим у суспільстві і перетвореним у переконання нормам моральності. Поступаючись совістю, людина втрачає людяність, особистість, суспільну значущість. Совість репрезентує всі почуття людини, вона — їхній «голос». «Муки совісті» повертають особистість до людяності, толерантності, зумовлюють відвернення помилкового вибору. І все ж навіть совісності іноді не вистачає для правильності вибору сенсожиттєвих цінностей. Ж.-П. Сартр описує ситуацію вибору, коли юнак, з одного боку, має йти захищати батьківщину від ворогів, а разом з тим — піклуватись про стареньку, немичну матір, яка без його допомоги помре [1, с. 15].

Саме тому толерантне виховання спрямоване на формування людяності, совісності, моральної та гуманістичної спрямованості думки, є одним з найфундаментальніших чинників, що зумовлює свободу вибору духовних цінностей, підказує людині відповідний варіант, зумовлює правильність вільних виборів різних людей в єдиному соціокультурному середовищі, яке є основою сталого розвитку сучасного суспільства [8]. Особистість, її внутрішній світ та самосвідомість не існують і не можуть існувати поза конкретною системою суспільних відносин, способу життя, ситуації, збігу обставин, в сукупності суперечливого плетива яких людина здійснює той чи інший вибір. Людина — продукт суспільного історичного розвитку і його суб'єкт. Тому теоретичну модель гуманістичного суспільства ми уявляємо як таку, в центрі якої знаходиться людина. Цей висновок лишається незаперечним незалежно від теоретичних побутових та ідеологічних домінант суспільного розвитку. Усілякі інші засади теоретичної моделі суспільства (в центрі суспільного життя можна поставити Бога, державу, клас, абсолютну ідею) приречені. Звідси — актуальність толерантного, ціннісного ставлення до людини, яка, як і ти, заслуговує на повагу.

У процесі дослідницької роботи нами були визначені *педагогічні умови* виховання толерантності в студентів вищих навчальних закладів, які передбачають організацію суб'єкт-суб'єктної особистісно зорієнтованої міжособистісної взаємодії і створення в академічних групах атмосфери колективного співробітництва та довіри; оптимізацію взаємин за рахунок розвитку у вихованців здатності до розуміння і прийняття власної особистості (рефлексивності) та стійкості до зовнішніх негативних впливів (емоційної стабільності); активізацію зусиль, спрямованих на розвиток здатності студентів до прийняття іншої людини, емпатії та асертивності. Дієвими факторами, важелями досягнення окресленої мети є сукупність спеціальних організаційних заходів, що в нашому дослідженні передбачають застосування розробленої методики й такої форми виховної роботи як семінар-тренінг «Потік соціальних умінь міжособистісної толерантної взаємодії», що включає традиційні та інноваційні інтерактивні методи виховання (дискусія, серендипіті, рольові та ділові ігри (моделювання), діалогова взаємодія, аналіз ситуацій морального вибору, соціодрама), з допомогою яких ми досягли підвищення рівня готовності до толерантної міжособистісної взаємодії студентів вищих навчальних закладів. Це знайшло свій вияв у кращому розумінні різних аспектів і сутності феномену толерантності, оволодіння усіма групами вмінь, що впливають із структури міжособистісної толерантності.

У підготовці і проведенні дослідницької роботи, спрямованої на використання інноваційних технологій виховання культури толерантних взаємин у студентському середовищі ми керувалися такими положеннями: будь-яка технологія вважає за визначальну таку мету діяльності, яка повинна бути досягнута з максимальною точністю. Технологічні процеси обов'язково характеризуються запрограмованістю, цілеспрямованістю, моделюванням, алгоритмізацією, передбаченням функціонування кожної окремої дії. Вони завжди передбачають чітку послідовність операцій з використанням необхідних і достатніх засобів за певних умов. Науково-технологічний процес зумовив технологізацію не тільки матеріального виробництва, але і сфери культури. Тому, всі технології, які існують сьогодні, можна поділити на два види. Перший — промислові, які використовуються в матеріальному виробництві, яке вимагає неухильного дотримання певної

послідовності операцій. Другий — соціальні, для яких кінцевим результатом є людина, у якій сформована за допомогою обраної технології одна або декілька особистісних якостей, такі, наприклад, як соціалізованість, толерантність випускника сучасного загальноосвітнього навчального закладу у загальнодержавному і регіональному просторі.

В останні роки термін «технологія навчання» вживається щодо навчального процесу, а «педагогічна технологія» — виховання. У цьому випадку «педагогічна технологія» трактується як «сума науково обґрунтованих прийомів виховного впливу на людину або групу людей, вплив визначається виховними цілями, виховними обставинами, специфікою ситуативних умов», або «обґрунтований вибір характеру операційного впливу під час взаємодії вчителя з дітьми, з метою максимального розвитку особистості як суб'єкта» [6]. Тобто відносно технології виховання педагоги-дослідники виділяють такі її основні ознаки, які є дуже важливими для розуміння феномену «педагогічної технології», так і для конструювання нових технологій: постановка конкретних, чітко визначених, зрозумілих цілей; планування та організація педагогічного процесу, спрямованого на їх досягнення; використання з цією метою системи раціональних, найбільш ефективних способів; наявність системи науково обґрунтованих дій активних учасників процесу виховання; взаємодія і цілісність трьох компонентів (організаційної форми — виховного процесу — кваліфікації педагога-вихователя), від яких безпосередньо залежить реалізація виховного процесу; його проектування і гарантований кінцевий результат, який досягається при чіткому виконанні визначеного алгоритму дій; педагогічна система, яка підвищує ефективність виховного процесу через використання відповідних засобів; системний метод організації виховного процесу через взаємодію технічних і людських ресурсів; алгоритмізація спільних дій педагога-вихователя та вихованців. Технологічний підхід включає систему дій викладача і студентів, спрямованих на досягнення чітко визначеної мети шляхом послідовного та неухильного виконання певних навчальних дій в умовах оперативного зворотного зв'язку. Таким чином ми визначаємо два сутнісних погляди на виховну технологію. Перший з них полягає у тому, що вона функціонує як окрема наука, що досліджує найраціональніші шляхи виховання і як система способів, принципів і його регуляторів. Другий — що це конструкція, стратегія, алгоритм дій педагога-вихователя, організація педагогічної (виховної) діяльності.

Тому, у нашому розумінні, виховна технологія у контексті сталого розвитку — це низка послідовних етапів:

- виникнення суспільної потреби розуміння не лише своїх, а й проблем іншого;
- фундаментальні дослідження в галузі педагогіки, психології і суміжних наук;
- прикладні психолого-педагогічні дослідження;
- розробка нових технологій;
- відображення новостворених технологій у навчально-програмній та методичній документації.

На підставі вищезазначеного робимо висновок про те, що виховна технологія має бути синтезом досягнень науки і педагогічної практики, повинна спрямовуватися на розв'язання найбільш актуальних задач або проблем виховання. Усі частини технології мають складати цілісну систему. Знання структури технології дозволяє здійснити її моделювання на науковій основі.

Сучасний навчальний заклад представляє собою складну соціально-педагогічну систему — мета-технологію підготовки нових поколінь до життя, праці, професійної освіти, соціального функціонування. Такі цілі досягаються за допомогою сприйняття виховання і навчання, як нерозривного процесу. На думку провідних учених (О. Савченко, І. Бех, В. Кремень) — це навчання, при якому досягається оптимальний зв'язок між набуттям вихованнями знань, умінь, навичок, засвоєнням досвіду творчої діяльності і формуванням емоційно-ціннісного ставлення до світу, один до одного [3].

Висновки. Отже, на цьому етапі розвитку в Україні відбувається становлення нової системи знань, формування гуманістичного світогляду, що відображається у зміні освітньої

парадигми, що базується на концепції сталого розвитку сучасного суспільства. Інноваційні, інтерактивні технології стимулюють пізнавальну, мотиваційну, практичну соціально ціннісну діяльність, самостійність і активність вихованців. Ця модель визначає спілкування в системі координат толерантної міжособистісної взаємодії. Інтерактивна модель своєю метою ставить організацію комфортних умов навчання і виховання на засадах діалогу і поліфонії мислення, при яких усі учасники активно взаємодіють між собою. Інтерактивна творчість суб'єктів навчально-виховного процесу безмежна. Важливо тільки вміло спрямувати її на досягнення поставлених цілей. Інтерактивні форми і методи сприяють створенню ситуації успіху, що є великим поштовхом і стимулом для вихованців. Інноваційні методи забезпечують підняття освіти, її багатогранних секторів на якісно новий рівень.

Література:

1. Бакштановский В. Моральный выбор личности: альтернатива и решения / В. Бакштановский. — М. : Мысль, 1983. — 236 с.
2. Балл Г. О. Сучасний гуманізм і освіта [Текст] : соціально-філософські та психолого-педагогічні аспекти / Г. О. Балл ; АПН України, Інститут психології ім. Г. С. Костюка, Рівненський міськвиконком. Відділ освіти, Рівненська науково-практична лабораторія гуманізації навчання. — Рівне : Ліста-М, 2003. — 128 с.
3. Никулина Н. В. Трансляция инновационных образовательных практик как фактор модернизации образования на муниципальном уровне: автореферат дис. кандидата педагогических наук : 13.00.01 / Никулина Н. В.; [Место защиты: Акад. повышения квалификации и проф. переподгот. раб Москва, 2011
4. Паламарчук В. Першооснови педагогічної інноватики — К.: Освіта України, 2004 р.
5. Відкритий урок / Коломієць Н. Інтерактивні технології в особистісно-зорієнтованій освіті К.: Вища школа 2007. — С. 45-47.
6. Інтерактивні технології навчання: Теорія, досвід: метод, посіб. Авт.-уклад.: О. Пометун, Навчання в дії: Як організувати підготовку вчителів до застосування інтерактивних технологій навчання: Метод, посіб. / А. Панченков, О. Пометун, Т. Ремех. — К.: АПН, 2012. — 72 с.
7. Шапошнікова Л. М., Галус О.М. Порівняльна педагогіка. К.: Вища школа, 2002.
8. Столяренко О. В. Виховання культури толерантних взаємин у студентської молоді: навчально-методичний посібник / О. В. Столяренко, О. В. Столяренко. — Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. — 248 с.

УДК 37.01:355.233 (477)

О.М. Тогочинський
м. Київ, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ З ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СЛУХАЧІВ ТА КУРСАНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ МВС УКРАЇНИ

Постановка проблеми у загальному вигляді. Взаємодія представника правоохоронних органів з різними категоріями населення при виконанні завдань професійної діяльності має досить складний характер та потребує розвинутих особистісних якостей, поєднаних в інтегративне поняття «соціальна компетентність». Розвиток цього виду компетентності дозволяє ефективно налагоджувати міжособистісну взаємодію, впливати на співрозмовника, мінімізувати суперечності й конфлікти та загалом більш ефективно виконувати завдання з охорони громадського порядку, захисту прав та свобод громадян. Ця компетентність є гарантом успішної адаптації офіцерів-правоохоронців до динамічно мінливих умов життя соціуму і підвищує перспективи ефективного соціально-професійного становлення. Ці обставини обумовлюють необхідність посиленої уваги до формування соціальної компетентності у майбутніх офіцерів ОВС в процесі їх професійної підготовки.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення